

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні питання законодавства

14 квітня 2023 року

Біла Церква

2023

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булатов Р. М., Шеслер А. В. Криміногенні міські територіальні підлітково-молодіжні угруповання. Київ, 1994. 260 с.
2. Кримінологічні проблеми попередження злочинності неповнолітніх у великому місті: досвід конкретно-соціологічного дослідження: монографія / за ред. В. В. Голіни та В. П. Ємельянова. Харків : Право, 2006. 292 с.
3. Статистика. Офіс Генерального прокурора. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika> (дата звернення: 03.04.2023).

УДК 343.01

МАТВИЄНКО М.О., студентка

Науковий керівник – **МАКАРЧУК В.В.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТА ЗМІН СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

В тезах розглядаються деякі ознаки кримінального права, які характеризують його як галузь права та ознаки, що характеризують його розвиток.

Ключові слова: кримінальне право, наука кримінального права, предмет кримінального права, нормативні акти, казуїстичні норми.

Наука кримінального права являє собою частину юридичної науки, одну з галузей суспільних наук. Її змістом є злагоджена система кримінально-правових поглядів, ідей, уявлень про злочин і покарання. Кримінальне право як галузь права виступає для науки як предмет її вивчення.

Предмет кримінального права становлять суспільні відносини, які виникають при вчиненні злочину між особою, яка його вчинила, та державою, від імені якої виступають відповідні правоохоронні органи. Внаслідок врегулювання нормами кримінального права вони набувають форми правовідносин.

Предмет кримінального права не збігається з предметом науки кримінального права, який полягає у вивченні та теоретичному розвитку: історії цієї галузі права; джерел кримінального законодавства та практики його застосування; моделюванні розвитку кримінального законодавства; проблем підвищення дієвості кримінального законодавства; кримінального законодавства іноземних країн.

Кримінальне право – одна з фундаментальних галузей права, законодавства, наука (доктрина) і навчальна дисципліна. Кримінальне право як галузь права – це система (сукупність) юридичних норм, що встановлюють, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями, і які покарання підлягають застосуванню до осіб, що їх вчинили.

Кримінальне право започатковувалося тисячі років назад. Перші письмові пам'ятки свідчать, що вбивства, тілесні ушкодження, зґвалтування, самовільне заволодіння майном, зрада інтересів свого роду супроводжували людство з моменту його виникнення. В ті часи їм протидіяли за "правом сильного", використовуючи кровну помсту та інші методи фізичного впливу.

З часом люди дійшли до висновку усвідомивши, що необхідно замінити самочинну розправу за вчинки, небажані для кожного окремо і суспільства в цілому, правилами, які були загальні для всіх. Пов'язано це було з виникненням приватної власності та появою публічної влади, тобто необхідність підкорення сваволі кожної окремої людини інтересам суспільства [1, с. 51].

Перші нормативні акти, містили в собі положення кримінально-правового характеру. Так, Судебник Вавилонського царя Хамурапі (2 тисячі років до н. е.) передбачав відповідальність за самовільне заволодіння чужими предметами, убивство. У

Древньоіндійських законах Ману (біля 1200 років до н. е.) містилося визначення крадіжки, яке у своїх основних рисах не відрізняється від існуючого нині. Закони Древньої Греції (Закони Драконта – 621 р. до н. е., Закони Солон – 499 р. до н. е.), закони Древнього Риму (зокрема Закон Дванадцяти таблиць – 450 р. до н. е.) передбачали відповідальність за широке коло посягань на релігію, державну владу, власність, особу. Вітчизняні пам'ятки законодавства (договори Русі з Візантією, Руська правда та наступні акти) також склалися з положення про застосування нещадних покарань за найбільш небезпечні дії, направленні проти існуючого на той час публічного порядку. Звичним було покарання у вигляді смертної кари, яка застосовувалася не лише за вбивство, а й за крадіжку, а також і за діяння, які на сьогодні відносять до цивільних правопорушень.

Звичайно можна сперечатися з представниками інших галузей права, з приводу того, яка саме галузь була найпершою. Та можна чітко стверджувати, що кримінальне право було одне із перших.

Від початку створення кримінального права його норми були казуїстичними – це покарання, яке передбачалося за вузько визначені злочини. Чи не найбільш характерними в цьому аспекті були положення першого відомого людству нормативного акта - вже згаданого Судебника царя Хамурапі, в окремих статтях якого передбачалося відповідальність за крадіжку човна, сокири, жінки (що відображало становище останньої в тогочасному суспільстві). Можна сказати проте, що дуже довгий час законодавчі акти, які відносили до пам'яток кримінального права, відзначалися тим, що у них:

- разом викладалися норми, які стосувалися і кримінального, і інших галузей права;
- не виділялися загальні норми, які охоплювали широке коло діянь;
- не виділяли положення, які стосувалися будь-якого злочину та покарання за нього (саме вони в сучасному розумінні становлять загальну частину кримінального права);
- не надавалося можливості посилення чи пом'якшення покарання [2, с. 354].

Суспільству потрібно було багато років щоб перейти від актів у яких передбачалося відповідальність за крадіжку човна, коня, до таких, де б встановлювалася караність посягань на чуже майно. Кримінальне право у його сучасному розумінні (з відокремленням від інших правових галузей, поділом на загальну та особливу частини, наявністю загальних норм, диференціацією відповідальності тощо) заснувалося двісті років назад, що свідчить про невеликий строк [3, с. 29].

Отже, кримінальне право продовжує розвиватися і вдосконалюватися. Виділяють риси, що змінюють кримінальне право, в нашій сучасності :

- встановлення відповідальності за діяння, які раніше не визнавалися злочинами (криміналізація) та виключення кримінальної відповідальності за ті чи інші діяння (декриміналізація);
- диференціація кримінальної відповідальності, тобто встановлення в кримінальному законі норм, які передбачають її посилення або ж пом'якшення з урахуванням конкретних обставин;
- гуманізація кримінальної відповідальності, яка, зокрема, дістає вияв у обмеженні застосування найбільш суворих покарань;
- уніфікація підходів щодо криміналізації та караності окремих діянь незалежно від місця їх вчинення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: навч. посібн. / за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ: Ваіте, 2014. 944 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / за ред. В. Я. Тація. Т. 17 : Кримінальне право. Київ: Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 1064 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. В.Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.

ЗМІСТ

Вовкотруб А.О., Ордіна Л.Л. Історико-культурна спадщина українського народу в умовах російсько-української війни.....	3
Гроза В.С., Терещук М.М. Особливості парламентаризму в Кіпрі: досвід для України.....	5
Калініченко К.В., Новак Т.С. Визначення розміру шкоди, завданої землі внаслідок бойових дій під час воєнного стану: окремі аспекти правового регулювання.....	7
Клешня В.В., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти накладання адміністративних стягнень.....	9
Кліпач В.М., Майстренко К.М. Удосконалення системи державного та громадського контролю за діяльністю органу місцевого самоврядування.....	10
Коломієць Д.О., Росавицький О.О. Евтаназія: жити чи померати?!.....	12
Лагода О.Ю., Сімакова С.І. Актуальні проблеми застосування електронних доказів у кримінальному процесі.....	13
Лагода О.Ю., Мельник В.О. Проблеми складення позовної заяви в порядку цивільного процесуального законодавства.....	17
Лещук Ю.І., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти проведення земельної реформи в Україні (у контексті сталого розвитку).....	18
Литвин А.Л., Макарчук В.В. Окремі аспекти реалізації прав на медичну допомогу та доступність медичних послуг.....	20
Ліповцова Д.С., Терещук М.М. Правове регулювання управління корпораціями в Україні.....	21
Луценко О.Д., Пахомова А.О. Особливості правового визначення поняття «селекційні досягнення».....	23
Мазорчук В.Д., Макарчук В.В. Деякі сучасні тенденції злочинності неповнолітніх.....	24
Матвієнко М.О., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти розвитку та змін сучасного кримінального права.....	26
Палій А.А., Макарчук В.В. Евтаназія – спасіння чи самогубство?.....	28
Самойленко І.Г., Макарчук В.В. Деякі особливості правового регулювання трудової діяльності в умовах воєнного стану.....	29
Сніжко І.В., Ордіна Л.Л. Історія виникнення і розвитку української валюти.....	30
Смаглюк В.В., Терещук М.М. Правове регулювання обігу крипто валют.....	32
Сергєєв О.В., Аргат Я.П. Домашнє насильство як одна з актуальних проблем сімейного законодавства.....	35
Сморода П.О., Аргат Я.П. Проблеми легалізації одностатевих шлюбів в Україні.....	36
Сергєєв О.В., Сімакова С.І. Торгівля людьми як порушення прав людини: аналіз проблеми та пошук рішень протидії.....	38
Сергєєв О.В., Сімакова С.І. Проблеми збирання доказів у кримінальному процесі.....	39
Тищенко О.В., Настіна О.І. Правове регулювання охорони земель в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.....	41
Фурдецька А.І., Терещук М.М. Амбазонський конфлікт: шляхи вирішення міжетнічних проблем...42	
Щербина О.Є., Настіна О.І. Можливості протидії корупції через правові механізми відновних практик.....	44
Льчук М.П., Пахомова А.О. Щодо питання розвитку органічного виробництва в умовах сьогодення.....	45